

NYIREGYHÁZA.

Társadalmi hetilap. — Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési ára:	Felelős szerkesztő:	Társ-szerkesztő:	Hirdetéseket és előfizetéseket
Égész évre 5 frt — kr.	Dr. Prok Gyula. Sztempák Jenő.		elfogad a kiadó-hivatal: Nyiregyháza, iskola-utca 13-ik szám.
Fél évre 2 frt 50 kr.			Egyes szám ára 10 krajczár.
Negyed évre 1 frt 25 kr.	Kiadó-tulajdonosok: a szerkesztők.		

Eltették!

Eltették! . . .

Eltették a mi jó nagyszonyunkat: Erzsébet királynét.

Eltették. Közél, — még is messze: Bécsnek városában, túl határán a Kárpátok övezte, négy folyó öntözte szép Magyarországnak: túl a Lajthán!

Nincs többé Erzsébet királynénk, aki úgy megszeretett, úgy szeretett minket, mint ahogy mi megszerettük és szeretjük őt.

Pedig nem közölünk való volt. Nem a mi vérünkbeli való vér, — de azzá lett szive által, lelke által. Lelke által, amely megsejtette, szive által, amely megérezte, hogy az a szegény elnyomott, elhagyott magyar érdemes egy királyné szeretetére, az ő szeretetére.

Hiszen nem is olyan régen volt még. Sötét, szomorú, gyászszal és keservekkel teljes napok és esztendők voltak azok. A haza nagyjai messze földön bujdosásban, sötét tömlőzők sivar négy fala között nehéz rabláncokban szenvedtek azért, mert magyarnak születtek és magyarok voltak szívevel, lélekkel.

És a bajor földön született angyali szépségű, angyali szelidségű Wittelsbach Erzsébet hercegnő,

Ausztriának császárnője, daliás férje oldalán meglátogatta ezt a hazát, ezt a szegény elárvult magyar hazát.

A hatalmas Duna folyó hajzain uszott lefelé csöndesen a fellobogózott, feldiszített hajó, fedélzetén a fiatal uralkodó párral. A partokon örömtűzek gyultak. Örömtűzek, nem máglyába rakott hasabokból, de a hazafiak csillogó szemében.

A nép, a nemzet talán megérezte, hogy aki körébe érkezett, arra magasabb, mennyei küldetés vár; az hozza a béke olajját, az fogja elhinteni a kibékülés áldott magvait.

Mert úgy volt. Nem csak holt betűk, élő emberek a tanubizonyosságai. Minő változások következtek be csakhamar. Léptei nyomán rózsák fakadtak. Az öröm, a valóra vált remény rózsái

A nemzet kibékült uralkodójával: a nemzetnek királyt, a királynak nemzetet adott Erzsébet!

A börtönök ajtóit megnyiták, a rabláncok lepattogtak a szibadt tagokról, a számkivetettek vissza: hazatértek. Szabad és ismét magyar lett a magyar! . . .

Az ő szelid lelke, az ő érző szive tette ezt lehétővé; az ő tündérujjai segítettek kibonyolítani a politika összebogozódott szárait; az ő hófehér

gyöngéd keze simitgatta el az uralkodó homlokáról a ránczokat.

A miénk lett ő és mi az övé. Megszerette a magyart s a magyar megszerette őt. Megtanulta nyelvünket, mi pedig megtanultuk az övét, nem azt, amely hangok utján közvetíti a gondolatot, hanem a vonzalom, a ragaszkodás, a szeretet néma, még is sokat, mindent kifejező nyelvét, amelyben egy jel, egy mozdulat, a szemnek egy pillantása többet mond ezer szónál, száz mondatnál.

És ő megértette ezt a nyelvet: tudta, hogy mi mennyire szeretjük őt. Ezért volt itthon közöttünk.

A budai várkert, a gödöllői park árnyas fasorai tudnak legendákat erről . . .

De fordultak az évek. És fordulásuk — őh jaj! — vést, sötét, mérhetetlen fájdalmat hoztak reá. Nem enyhítették többé sajnó fájdalmát az anyának a földi élet vigasztalásai. Örökös gyászba borult a magyarok királynéja.

Kerülte az embereket. Kerülte az ismerős helyeket. Nem akarta látni a megszokott környezetet. Hiszen minden bokor, minden fa, minden fűszál az anya elvesztett reménységét, szétfoszott ábrándjait juttatta eszébe. Csak tovább, tovább, ismeret-

A „NYIREGYHÁZA” TÁRCZÁJA.

Temetés után . . .

1898. szeptember 18.

A halottak néma csarnokában
Hol annyi sok koronás fő pihen, —
Ott nyugszik már érzéköporsójában
Nagy királynénk, — csak lelke van jelen, —
Kit nem egy nép, — de egy világ sirat, —
— Mert jó volt, — szent volt, — még is szenvedett.

S ki után egy végtelen úr maradt, —
S ki úgy szerette ezt a nemzetet . . .

Szent volt már itt földi életében,
Azzá tette a néma fájdalom, —
Mély gyászt hordott angyali szívében,
Mit nem enyhít sem fény, — sem hatalom, —
Anyát, — testvért látott sírba szállni, —
Szép leányát, — s lélkéhez forrt fiát, —
S a megtépett szív vigaszt találni
Nem tudott bár, — elrejté bánatát.

S kit a királyi trónnak fényiben
Minden világi pompa környezett, —
Az örökgyász sötét éjjelében
Visszavonulva sirt és könnyezett. —
Futott, — s magával vitte bánatát, —
Elvegyült a népek özönébe, —
Bájos arcára vonta fátyolát
Hogy ne lássák a könnyet szemébe. — — —

Óh! messze, — messze túl a tengeren
Vitte magával szív fájdalmait.
S gazdagította forró s végtelen
Könnyével a tenger hajzait. — —
Óh! hogy kegyelték, — hogy csodálták Őt
Mindenfelé, — hol látható vala, —
Azt a szent és fátyoltakarta nőt! ?
— *S mily áhitattal vartuk Őt haza! ?* . . .

És már nem látjuk Őt többé soha
A jöltevőség földi angyalát! — — —
S óh! mily ádáz a végzet ostroma
— Szívét távolban egy tör szúrta át, —
Egy szörny emelt reá gyilkos kezét.
Egy örült vad, akinek szíve nincs, —
— Oh! Isten! ott fent mért engedted ezt! ? — —
Hogy érdemelte azt e földi kínes? . . .

Mióta földünk, — e bolygó, — forog,
Kevés volt ilyen világ-fájdalom, —
— Az ég felé millió szív dobog
S zokogva kérdi: „Hát nincs oltalom
E földön itt ama gonosz ellen? —
Ki gyilkol, — rombol, — és istent tagad? —
S ember formában merre megjelen, —
Mindent felfogat s magával ragad? !” . . .

És ez ország, — a nemzet, — a magyar.
Midőn az ősz király arcára néz
Mit egy sötét bánatfelleg takar, — —
A közös bú im' egy imába vész: —

„Óh adj erőt Isten a kebelnek!
Mely annyi súlyos próbát állt ki már!
S számára milliók részvét érzetének
Árjából nőjön egy vigasztaló sugár!”

S végre forró áldást kér az égtől
A szent halottra, — kit el nem feled, —
S mint a gyermek az édes szülőtől
Búcsúzik *Tőle*: „Óh! Isten veled!”
S hálavirágból köt egy koszorút
A koporsóra, — mit sírbolt takar, — — —
De szellemének fénysugara borot
Enyhíti, — s *ehéz* sóhajt a magyar: —

„Ha majd ott léssz ama nagyok között
Kik síroig szerettek e hazát,
Melyet a sors oly sokszor üldözött, — — —
Küld te szemédnek áldó sugarat!” . . .
Fölkeressük s felfogjuk találni
A csillagot, — mely legszebben ragyog, —
És *ehéz* fog sóhajunk föl szállni, —
— *Te leszesz az*, — ki fent is védni fog . . .

Id. Losonczi Farkas Károly.

Ima Erzsébetkirályné felett.

(A nyiregyházi ág. hitv. evang. templomban szeptember 17-én tartott jánositenizületelen elmondotta Bartholomaeidesz János tb. főesperes-lelkész, a Ferencz József rend lovagja.)

Kárpátok magas ormait, öltetek gyászt,
magaszt mint ti vagytok, sötétet, mint e
templom, világra szóliót, mert nemzetünk
gyászol, halhatatlan királynénk ravatala felett.

len helyekre, ki a szabad természet ölébe. Enyhületet, bár ha csak pillanatnyit is, keresett mardosó fájdalomra.

Nem törődött saját biztonságával, felséges férjének és mindnyájunknak oly drága életével. És a pokolnak az az elfajzott szülőtte épen ezért, épen így férközhetett gyilkos törével az ő nemes, igazán királynői szívhez! . . .

Meghalt, — eltemették! . . .

Eltemették? Nem, nem! Dehogyan temették? Itt él, itt van köztünk! Itt maradt a lelke, galamb tiszta lelke, amellyel körülvett, körülölelt minket, alig hogy megismert!

Itt él, itt van köztünk!

Itt is marad köztünk örökkön örökké!

Közügyek.

— Szabolcsvármegye virilistái. Szabolcsvármegye virilistáinak névsorát most állította össze az igazoló választmány. Az összeállított névsor szerint 1000 frtnál több adót fizető tagok a következők:

Gr. Dessewffy Miklós venceselli birtokos 22830 frt 31 kr. Gróf Dessewffy Dénes királyi-teleki birtokos 14422 frt 81 kr. Gróf Forgách László mándoki birtokos 7875 frt 59 kr. Gróf Dessewffy Aurél szentmihályi birtokos 6822 frt 15 kr. Gróf Dessewffy Alajos királyi-teleki birtokos 4143 frt 30 kr. Gróf Dessewffy Béla királyi-teleki birtokos 4143 frt 30 kr. Reizmann Herman kisvárdai kereskedő 3262 frt 50 kr. Gróf Pongrácz Jenő bashalmi birtokos 2825 frt 22 kr. Patay József bályi birtokos 2757 frt 94 kr. Csillag B. a ujfehértói bérlo 2592 frt. 60 kr. Illosvay Ágoston k.-apáthi birtokos 2556 frt 26 kr. Kornis Ferenc t.-búdi birtokos 2554 frt 56 kr. Haas Ignác venceselli bérlo 2324 frt 90 kr. gr. Vay Ádám vajai birtokos 2259 frt 89 kr. Mandel Eduárd nyírbátori birtokos 2101 frt 71 kr. Leveleki Márton leveleki birtokos 2046 frt 71 kr. Leveleki Májor bogdányi

birtokos 2027 frt 35 kr. Hrabovszky Guidó kisvárdai birtokos 1995 frt 10 kr. Bekény Péter t.-búdi birtokos 1976 frt 54 kr. Mandel József nyírbátori birtokos 1684 frt 06 kr. Liptay Béla jékei birtokos 1613 frt 40 kr. Feldheim Emanuel nyiregyházi 1594 frt 74 krajczár Gröber József t.-polgári bérlo 1572 forint 85 krajczár Báró Vay Arnold tiszai-lóki birtokos 1435 forint. 64 krajczár Oláh József t.-búdi birtokos 1415 frt. 71 kr. Leveleki Armin leveleki birtokos 1412 frt. 90 kr. Friss Herman ajaki bérlo 1369 frt. 17 kr. Rézler György kisvárdai birtokos 1286 frt 52 kr. Id. Bodnár István nyiregyházi ügyvéd 1285 frt. Gencsy Béla balkányi birtokos 1270 frt 23 kr. Br. Horváth Ferencz papi birtokos 1210 frt 51 kr. Klár Dávid tethi 1209 frt 44 kr. Boschán Jakab ibrányi bérlo 1149 frt 40 kr. Klár Gusztáv orosi bérlo 1142 frt 49 kr. Weisz Lipót szakolyi birtokos 1131 frt 39 kr. Bogáthy József bogáthi birtokos 1129 frt 16 kr. Schreiber Herman p.-petri birtokos 1108 frt 14 kr. Herczfelder Zsigmond kótaji bérlo 1059 frt 43 kr. Fried Ignác kisvárdai birtokos 1064 frt 16 kr. Gencsy Albert kisléai birtokos 1057 frt 84 kr. Harstein Lipót tiszadadaí földbirtokos 1050 frt 90 kr. Fried Aurél karázi bérlo 1026 frt 13 kr. Edelstein Aladár t.-kenézi bérlo 1024 frt 95 kr. Kállay András halászi birtokos 1011 frt 6 kr. Zuckermann Gusztáv lövői birtokos 1000 frt 27 kr. A névsorban utolsó Koranyi Imre nyiregyházi gyógyszerész 283 frt 92 kr. adóösszegelel.

— Képviselőtestületi közgyűlés. Nyiregyháza város képviselőtestülete e hó 23-án, pénteken délután 3 órakor a városghaza nagyteremben rendkívüli közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Polgármester bejelentése *Erzsébet* királyasszonyunk temetése alkalmával Nyiregyházán megtartott gyászisteni tiszteletek egyéb intézkedések a királyné szobrara adandó városi adomány tárgyában. 2. Tanácsi előterjesztés a város tulajdonát képező *gáz- és kádfürdőknek* szabadkézből leendő bérbeadása tárgyában. 3. Tanácsi előterjesztés Nyiregyháza város határában levő örökös földek, tanyaák és Sima pusztai vadászterületek bérbeadására nézve megtartott árverés jóváhagyása tárgyában. 4. Tanácsi előterjesztés Péter László nyiregyházi lakos gyalog kőjarda tartozásának törlése tárgyában. 5. Tanácsi előterjesztés a

város tulajdonát képező „Korona” vendéglő alatt lévő 12-ik sz. s jelenleg Kerekes Pál által bérelt boltihelyiségnek árverésen leendő bérbeadása tárgyában. 6. Tanácsi előterjesztés Tomunyák János nyiregyházi lakos gépész lakotása tárgyában. 7. Tanácsi előterjesztés a városi 1898. évi költségvetés egyes cimeinél mutakozó hitel tüllepések, illetve hitel kimutatások tárgyában. 8. Tanácsi előterjesztés Mácsánszky Lajos, mint a borbányai kertsg felügyelőjének boritaladó általánó kiigazítása iránt beadott kérvénye tárgyában. 9. Tanácsi előterjesztés a borital adónak 1898. évi október hó 1-től leendő mikénti kezelése s a bor és hus fogyasztási adónak 1898. évtől leendő megváltása tárgyában. 10. Pénzügyi és gazdasági szakosztályi javaslata a Nyiregyháza—Vásárosnaményi helyierdekü vasut 100 frt törzsrészenyeiből 30 drbnak Nyiregyháza város által leendő jogyzése tárgyában. 11. Tanácsi előterjesztés a város tulajdonát képező „Korona” épületben Kovács András által bérelt boltihelyiség alatt lévő pinceszélység megerősítése folytán Vojtovics és Barzó építész cég részére járó 107 frt 10 kr. kiutalása tárgyában. 12. Tanácsi előterjesztés özv. Rusznak Györgyné tulajdonát képező 2 hold földnek 850 frt értékben vályogvetési czebra a város által leendő megvetele tárgyában. 13. Tanácsi előterjesztés Maleczky Emil jogföld veteli ügyében. 14. Tanácsi előterjesztés Gerhard Sámuel és neje jogföld veteli ügyében. 15. Tanácsi előterjesztés Maczkó Mátyas és neje jogföld veteli ügyében. 16. Tanácsi előterjesztés a ki nem időmitott katona lovak részére szükséges istálló és mellegepületek felelítése tárgyában. 17. Tanácsi előterjesztés a *szegényügy rendezése* tárgyában elkészített szabályrendelet tervezetének bemutatása tárgyában.

— Hivatal vizsgálat. Báró *Feilitzsch Berthold* főispán *Kertész Bertalan* főispáni titkár kíséretében tegnap a nagykállói járási főszolgabíró hivatal ügy- és pénzkezelését megvizsgálta.

— Pályázat szolgabírói állásra. Az Elek Béla nyugalomba vonulása folytán megüresedett szolgabírói állásra Szabolcsvármegye főispánja pályázatot hirdet. A pályázati kérvények október 1-ig adhatók be. A választás az ösi rendes közgyűlésen fog megejeltni.

És ti, Duna, Tisza, Dráva, Száva mélyhullamai, folyjatok egy könyrba össze, melybe mint ti vagytok, bánatosba mint mi vagyunk, soha nem látotbba, mert hazánk könyrjába, Erzsébetünk holtteteme felett.

Hisz a magyar neuzet sír ma, a magyar haza gyszól most, mert elveszté anyját, örangyalát, koronáját, — mert elveszté Erzsébetét.

Elveszté őt adáz kéz, soha nem hallott, soha nem látott vad orvtámadás, megvadult gyilok éle által.

Elveszté őt, a kit isten jó kedvében adott volt e honnak, hogy viszont ő királyt adjon neki, nem szüve bár, de még is adva őt, — angyali szive jószágában, profétai ihlettsége bölcsességében.

Elhagyta őt, a kit e hon imádott, a kit a magyar, Istvánja mellé, szentjéül emelt fel oda a haza oltárára.

Őt vesztettük, őt temetjük el, őt siratjuk most meg!

Felette öltetek gyszát, magasat, sötétet, soha nem látottat, ti honi bérceink magas ormai.

Felette folyjatok egy könyrba össze, melybe, bánatosba, soha nem látotbba, ti honi folyóink mély hullamai!

Te pedig isten, magyarok istene, hallgasd meg gyszáimánkat, melyet od küldünk magas trónod elé, innen templomunkból hozzád, a népek istenéhez!

Árvák lettünk, a.vák vagyunk, meghalt édes jó anyánk! Mint ilyenek, könyörgünk hozzád, a könyörület istenéhez.

Hogy isteni kegyelmed nyomja el ajkainkon az átok szavát, mely keblünkben a rémület nyomán feltör, és a bosszu kegyetlen vágyát változassa át kegyes imádsággá — követve példáját Megváltó Jézusunk.

Am azért elnyomhatjuk-e a szemekből előtörő égető könyöket? elfojthatjuk-e a szívünket szorongató keserü zokogást?

Hogyan könnyítsünk égető fájdalomkon, ha nincs koporsónk, melyre borulva, magunkat kiseríthatnók?

Hiszen a miénk volt ő, míg élt. — miénk volt szive, lelke, imája, gondolata, áldása.

Végzetlen anyai fájdalom, bánata, mely elől menekülni vágyott, távol tartotta őt ugyan tőlünk sokszor, de mi tudtuk, éreztük, hittük, hogy ekkor is gondol reánk és velünk együtt érez, és őh mily édes fájdalom, mily szentelt bánat volna az e nemzet kebeleben, ha holta után is a miénk lehetne, hisz ha már nem közöttünk szállt el tiszta galamb lelke, legalább harmat teste pihenhetett volna itt, az általa oly hön szeretett magyar földben.

Mert talán csak itt pihenhetne meg igazán az ő szentelt fájdalma, itt a szentelt fájdalom hazájában, itt a szintén annyit szenvedett magyar honban.

Az ő kedvelt Gödöllőjének árnyas ligetei hadd susogtak volna neki, gyermekei: a serdülő ifju és kedvence leánykáról, a nép szeretetéről, a családi boldogságról és más élete boldog emlékeiről.

Hisz a pompa, a fény, a temetési zaj, a hatalmasok környezete, nem is illenek az

ő egyszerű, szerető, tisztafehér, ártatlan csendes lelkéhez.

Am azért nem panaszkodunk, gazdag örökséget hagy ő nekünk, az ő szent emlékében.

Mert szent legendaként fog szállani apáról fiura, anyáról leányra, nemzedékről-nemzedékre a megemlékezés, hogy hosszú évszázadok után, volt egy magyar királynő, aki idegenből jöve, még is magyarrrá lett, nyelvben, szíven, léleken, gyermekeivel magyarul imádkozott, azokat magyarul nevelte és neveltette.

Mi édes anyá után vágyódtunk és ő édes anyánk lett.

Mi gyermeki büszkeséggel néztünk fel gyönyörű arczába, mondvá: Eljen a mi anyánk, a mi királynőnk!

Mi gyermeki bizalommal vetettük lelkébe reményünk, hitünk horgonyát és meg nem csalatkozunk benne.

Igazat mondál, bánatos férj. Felséges Urunk, kormányunk fejének: „Magyarországom a királynéban igazi anyját vesztete el.”

Óh, nekünk magyaroknak csak most kezdődik igazi árvaságunk, midőn őt elvesztettük, midőn ő nincsen többé.

Ki lesz már azontul a mi szószólónk, támogatónk a trón előtt, ott, a hol sokszor rideg hatalmi érdekek vívják egymással harczukat a nemzetek sorsa felett?

Ki fogja majd pártunkat ott, abban a magas légkörben, hol a szív érzelmeit a rideg számítások szótkák elnémítani, ha az ő

Erzsébet királyné.

Az Erzsébet királyné gyászos és végzetes elhunyt alkalmából városunkban végbement gyászünnepélyekről a következőkben számolunk be:

Szabolcsvármegye törvényhatósági bizottsága a múlt csütörtökön, e hó 15-én délelőtt tartott rendkívüli közgyűlést, amelyen a törvényhatósági bizottság tagjai gyászba öltözve nagy számmal jelentek meg.

Br. Feilitzsch Berthold főispán az ülést megnyitván, a következő mély hatású beszéddel közölte a közgyűléssel a nemzetet és koronás királyát ért megmérhetlen csapást:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A magyar nemzetet mély gyászba borító, a kormányzatot bízott Szabolcsvármegye közönségének minden egyes tagja által mély megilletődéssel és fájdalommal fogadott esemény tette kötelességem rendkívüli intézkedéssel a mai napra a megye közönségét közgyűlésre összehívni.

Ezen intézkedésemről a tekintetes törvényhatósági bizottságnak jelentést téve, s intézkedésem tudomásulvételét kérve, a rendkívüli közgyűlést megnyitóm.

Jelentem a megye tekintetes közönségének, hogy folyó hó 11-én érkezett hivatalos értesítés szerint Erzsébet királyné Ő Császári és Apostoli Királyi Felségén egy anarchista által törzsúrás ejtve, Ő Felsége e hó 10-én Genfben meghalt.

Erzsébet királyné Magyarország rajongásig szeretett Nagyszonya, nemzetünknek balsorsában vedangyala, tehát nincs többé. A kerlelhetetlen sors az emberi érzesből kivetkőzött és az emberi társadalomból számkivetett alakok egyikebe elrejtőzött daemon által kioltotta Felséges életét, a magyar nemzetnek és Felséges hitvesének, Urunk és Királyunknak mérhetetlen fájdalmára, bánatára.

Tehát elvesztettük őt, a rajongásig szeretett Királyasszonyunkat, elvesztettük örökre. Mennyi fájdalom, mennyi bánat, mennyi keserűség fogja el szívünket és szomorú valóság tudatában, vegyülve a megvetés és kiolthatatlan gyűlölet érzelmével, az alaváló udok tettessel szemben.

szíve már nem dobog mellettünk, értettünk többé?

Oh, a legnagyobb veszteség nem a tied, gyászba borult király, hanem a miénk; a mi sorsunk az árvaság, a tied őh király, csak az özvegyiség.

Benne a mi lelkünk, talán szabadságunk szállt el, azon a kis törzsúráson a mi nemzetünk vére ömlött ki.

Mi senkire és semmire sem számíthatunk már, csak a te királyi szavadra, és a te törvény — tiszteleted — szeretetedre; — senki nem véd már minket, csak a mi saját jogunk igazsága, ereje, szentsége.

A sors akarta így? Talán, hogy igen, hogy a magyarra újabb megpróbáltatások napjai álljanak b', valjón megállja e ujra helyét, a trón iránti hűség és a honszeretet scillái és charibidisei között?

Eszünk éle, — szívünk vére megáll, véges emlénk felfogni nem képes, de érezzük, hogy a gyilkos tör minket is ért, minket is sujt.

Zugolódjunk ezért? az árvákhoz ez nem illik; az árvák sorsa a szenvedés, de paizsa a hit és a remény, mi is hiszünk még egy jobb jövőben és bizunk a magyarok istenében.

Elköltöztött tiszta lélek — könyöröggy értettünk a magyarok Istenéhez, hogy ne felejtkezék meg rólunk, szegény magyarokról.

Kárpátok magas ormai, öltetek gyászt; Duna, Tisza, Dráva, Száva mely hullámai, folyatok össze egy könyárba, Magyarország Erzsébetje felett. — Magyarok hazája, sirasd királynédát. Amen!

Elvesztettük örökre, elvesztettük, mert az az elvetemült rosszasság ördögies szelleme egy pillanatra győzelmet vívott az örökkévalóság és igazság felett, elvesztettük, mert végtelenül szeretők, imádtuk, s ezért a rosszasság szelleme irigyelte tőlünk.

Édes magyar nemzetemnek nincs egyetlen tagja ki ne tudná mennyit veszítettünk el benne, mégis vétenék Felséges Királyasszonyunk emléke ellen, ha e pillanatban, midőn Szabolcsvármegye közönségének, a nemzet testének, a veszteség felett érzett őszinte, mély fájdalmát tolmácsolom, legalább futólag nem idézném fel azon boldogító emlékeket, melyek a köteles alattvalói hódolat és hűségén felül, a nemzet szívét Felséges királynéknak szívvel egybeforrasztották.

A mi szívünket is érte e törzsúrás, mely fennkölt lelkét teremtojéhez felemelte, mert elvesztettük benne a nemzetnek jó sorsban tünderét, balsorsban vedangyálát, a nemzet érdekeivel és igazságaival magát azonosítani tudó Felséges királynékat, elvesztettük benne a legelső magyar nőt, ki nemes gyöngéd szíve sugallatának és vonalmának engedve hazánkat s magyar társadalmunkat szívbe zártá, közöltünk élt, velünk érzett.

Bátran mondhatjuk: Ő a miénk volt! Uralkodói és női erényei, szellemének és női szépségének varázs ereje, lelkületének finomsága és nemessége s mindenek felett a magyar nemzet iránt érzett vonalma és szeretete, az immár a történet magasztos körébe emelkedett Felséges alakját, legendaszerű varázs-körrel fogják felruházni, és néki örök életet biztosítani a nemzet szívében. Az Istenbe vetett hit és remény, az ősi erénybe helyezett bizalom s nemzetének szeretete pedig nyújtson Felséges Urunk és Királyunk bánatának vigaszt, fájdalmának enyhülést.

Ezek után ősmerve azon imádatlalt határos ragaszkodást, melylyel minden magyar ember s így Szabolcsnak minden fia a legdicsőbb fejedelemről iránt viseltett, azon módozatokra vonatkozólag, melyekkel az Ő, szíveinkben örökre élő emléke csekély erőnkhez képest megörökítették, indítványozza, hogy:

1. Szabolcsvármegye köztörvényhatósága és közönsége kifejezést adva Felséges királyunknak a magyar nemzetet mély gyászba borító elhunytá felett érzett mély fájdalmának, Felséges király-asszonyunk iránt érzett hódolat-teljes alattvalói hűség, a minden igaz magyar ember szívében fakkadó tisztelet, szeretet és hála igaz kifejezéseként Erzsébet királyné Ő Felségének boldog emlékét jegyzőkönyve lapjain örökítse meg;

2. Ő cs. és ap. kir. Felsége, legkegyelmesebb urunk és királyunk legmagasabb trónja előtt a megye közönsége fájdalmát és részvétét a belügyminiszter ur utján felterjesztendő hódoló részvét feliratnak tolmácsolja;

3. Ő Felsége, Erzsébet királynéknak Budapest felállítandó emlékszobrára közmvé-lődési alapjából 1000 frtot ajánljon fel;

4. A temetésen a vm. főispánja által alakítandó három tagú küldöttség által képviseltesse magát és a ravatalra, a többi törvényhatóságok hasonló eljárása esetében koszorút helyezzen.

5. Mondja ki a törvényhatóság, hogy 30 napig gyászol, és gyászának szokásos módon külsőleg kifejezést ad, hivatalos kiadványait pedig egy fél éven át fekete pecsét-tel látja el;

6. Jelentse ki továbbá a megye közönsége, hogy Ő Felsége Erzsébet királyné emlékét erejéhez mért, maradandó becsű elhatározással megörökíteni óhajtja, s utasítsa az alispánt, hogy e tekintetben a legközelebbi közgyűlés elé indítványt terjesszen;

7. A Bessenyei szobor leleplezési ünnepének napjára, valamint az ősi rendkívüli közgyűlés idejének áthelyezésére vonatkozó 345—1898. Bgy. számú határozatát hatályon kívül helyezi;

8. Végre mondja ki a megye közönsége, hogy ezen rendkívüli közgyűlés befejezése után Ő Felsége Erzsébet királyné emlékére tartandó gyászisteni tiszteleten testületileg részt vesz.

Szabolcsvármegye közönsége főispánjól méltóságának dicsőült Nagyszonyunk, Erzsébet királyné gyászos elhalálása alkalmából teendő intézkedésekre vonatkozó indítványait egyhangú hozzájárulással elfogadta, s ehhez képest határozat ilag kimondotta, hogy

1. A magyar nemzet igazi édes anyjának, Erzsébet királynéknak dicsőült alakja iránt érzett tisztelet és hála kifejezéseként, eltelve az ő gyászos elvesztése felett érzett mély fájdalomtól: Erzsébet királyné Ő felsege boldog emlékét jegyzőkönyve szerény lapjain megörökíti;

2. Eme pótolhatatlan veszteség felett érzett mély fájdalmát és hódolat-teljes részvétét ő csász. és apostoli királyi Felsége, legkegyelmesebb urunk és királyunk előtt hódoló részvétiraton tolmácsolja, s annak a legmagasabb trón számolya elé juttatására a m. kir. belügyminiszter urat felkéri;

3. Dicső emlékü Erzsébet királyné Ő Felségének Budapest felállítandó emlékszobrát költségeihez közmvé-lődési alapjából 1000, azaz egyezer frttal járul.

4. A temetésen magát főispán ő méltósága által alakítandó három tagú küldöttséggel képviselteti és a ravatalra a többi törvényhatóságok hasonló eljárása esetén koszorút helyez;

5. A nemzetünket ért pótolhatatlan veszteség jelképezéséül 30 napi gyászt rendel és annak külsőleg is kifejezést ad, hivatalos kiadványait pedig fel even át fekete pecséttel rendeli ellátni;

6. Ő Felsége Erzsébet királyné emlékét erejéhez mérten bar, de maradandó becsű elhatározással óhajtván megörökíteni: utasítja az alispánt, hogy e tekintetben a legközelebbi közgyűlés elé indítványt terjesszen;

7. A Bessenyei szobor leleplezési ünnepének kiűzésére, valamint az ősi rendes közgyűlés idejének áthelyezésére vonatkozó 345—1898. Bgy. számú határozatát hatályon kívül helyezi;

8. Végre elhatározta, hogy ezen rendkívüli közgyűlés befejezése után Ő Felsége Erzsébet királyné emlékére tartandó gyász isteni tiszteleten testületileg részt vesz;

fentebbi határozatát pedig végrehajtás végett jegyzőkönyvi kivonatban Mikecz János alispánnak megküldi.

A fentebbiek szerint a törvényhatóságnak eme megrendülő gyász esetből kifolyó intézkedéseket tartalmazó határozata kimon-datván, főispán öméltósága felszólítja a vármegye főjegyzőjét hogy az Ő Felségéhez, királyunkhoz intézendő feliratnak általa készített tervezetét olvassa fel.

Ezen felszólítás folytán Mikecz Dező főjegyző a a felségirat tervezetét felolvassván, az elfogadottat és következőkben jegyzőkönyvbe iktatottat:

Császári és apostoli Királyi Felség, Legkegyelmesebb Urunk Királyunk!

E gyászos pillanatban, midőn az embert érhető legnagyobb fájdalom dulja Felséged hitvesi szívet; midőn bánatba merült kebelled már-már kétségek támadják meg a gondviselés igazságos voltába vetett hitünket; aggodó félelemmel közeledünk a bibora alatt mérhetetlen gyászt rejtő trón számolyához és nem találunk szavakat, melyekkel felségednek népei, szerető, önfeláldozó atyjának, legjobb, legszeretettebb királyunknak sziveltetőp fájdalmában osztozkodhassunk.

A természet lassu hervadásával szelid bü érzetét keltő hónap rejtette számunkra a legborzasztóbb csapások egyikét, mely a szegény magyar hazát csak érthette:

Kétkedve fogadtuk az iszonyu rémhirt, lekünk mélyéig megrázva annak hivatalos megerősítését.

Erzsébet királyné, Magyarország védő anyaga, kinek csodás alakjára a deli magyar viselet oly hódolatot keltő bájjal illet, kinek szép ajkairól az édes magyar nyelv még nagyobb csengéssel, andalító zeneként hangzott, nincs többé.

Gyilkos, idegen nemzet törzsfőnökének szentségtörő keze által vezetett tör járta át a sokat szenvedett, lenemesebb szívet, mely oly nagy volt, hogy megérezte a milliók szívében át vonagló fájdalmat, és annak enyhülést adhatott; örök éj borul a jóságos szemekre, melyek a trón csillogó fényén keresztül is meglátták egy nemzet fájdalmait elsírt könnyeit; nincs többé a magyarnak királynéja, kihez, miként eszményi nő alakjához a lovagkor hősei, imádatlan határos hódolattal tekinthessen fel, kinem nemes alakjában egyesítve lássa mindama fennkölt és dicső tulajdonokat, melyek csak asszonyt és fejedelemnőt ékesíthetnek.

Idegen nemzet elvetemült sarja döntötte le a mi oltárképünket, idegen volt a gyilkos; nem látta áldozatának dicső homlokán a martirkoszoru mellett Szent István koronájának a mi szemünk előtt Őt soha el nem hagyó fényt ragyogni, hogy első szent királyunk ereklyéjének varaza megbénította, elzibbasztotta volna az orgyilkos kart!

Elvégeztetett! A világtörténet egyik leg-nemesebb, legmeghatóbb alakja, a hitvesi, anyai, fejedelmi erények mintaképe nincs többé. — Felséges hitvesének fenséges gyermekeinek árva maradt népeinek tengernyi bánata, kétségbeesése az Ő elszállott galamb-lelkét vissza nem hozhatják soha!

De miként a ragyogó napot a legsötétebb éjszaka, a legsötétebb fellegek sem tarthatják vissza attól, hogy életet adó derűjét minden poroszemerkére nap-nap után ne áraszsa; úgy az ő dicső, vértanúságával megszentelt emléke is át fogja a feledésnek az idők mulásával lassan szövődő fátyolát és örök időkhöz elni fog!

E sokat szenvedett nemzet iránt érzett szeretete pedig szelid derűként fogja előlenni a hármás bérce és négy folyó határát; a termékeny tavasz mosolyában, a kalásztengerrel ringó nyár hevében és az ősz borongós napfényében az Ő szellemalakja fog végig suhanni rónáinkon s bérceinken, fájó, de mégis édes emlékét idézve fel amaz időknek, midőn Ő még körünkben időzött, és míg egy magyar lesz e szép haza földjén, mindig áldott és dicsőített lesz Erzsébet királyné alakja.

E szilárd hittel eltelve és a dicsőült alak örök emlékezetességében vigaszt keresve, a végzet beláthatatlan, emberi elemünknek érhetetlen rendelkezései ellenében a mélységes bánat e szomorú napjaiban, alattvalói hódolattal szívünkben a megdicsőült fejedelemnek képével járulunk Felségednek trónusa elé, kérve a magyarok Istenét, hogy adjon Felségednek és felséges családjának népei részvételű fájdalom által enyhületet, erősítse Felségednek sokat, emberi erőt meghaladó csapásokkal sújtott bánatos szívét e legnagyobb csapásnak is keresztényi megnyugvással való elviselésére és Szent István koronájának egy nemzet szeretetétől visszaverődő fénye sugározza be, erőt nyujtva az uralkodói terhes feladatokhoz, még évek hosszú során át Felségednek fennkölt homlokát.

Ezen felség iratnak legfelsőbb helyre leendő eljuttatására a m. kir. belügyminiszter óngymelősége feliraton felkérteit.

Ezzel a rendkívüli közgyűlés tárgyszorozata kimerítve lévén, miután főispán ömeltóságának az ülés megnyitása alkalmából elhangzott megható szavai *Somogyi Gyula* biz. tag indítványára jegyzőkönyvbe vétettek, főispán ömeltóságai felhívta a vm. főjegyzőjét az ülés lefolyásáról felvett jegyzőkönyv felolvasására, ami megtörténvén, a jegyzőkönyv hitelesített, a rendkívüli közgyűlés berekesztetett,

és az egybegyűlt közönség a róm. kath. templomban tartandó gyász isteni tiszteletre vonult.

Nyiregyháza részvéte.

Nyiregyháza város képviselőtestülete e hó 16-án d. e. 11 órakor igen nagy számban gyülekezett össze *Bencs László* polgármester főhívására, hogy Erzsébet királyné gyászos halála felett érzett részvétének kifejezést adjon. A nagy terem tanácskozási asztala fekete posztóval volt leborítva.

A közgyűlést *Bencs László* polgármester, a meghatározástól remegő hangon, a következő beszéddel nyitotta meg.

Tekintetes képviseleti közgyűlés!

Messze földről, idegenből, Genfből, emberi józan ész által fel nem fogható rettenetes hír érkezett e hó 10 én hazánkba: Ő felségét Erzsébet királynét, a mi nagy asszonyunkat, hazánk védőangyalát, egy lelketlen, isten és a 6 szent tanait megvető undok szörnyeteg ember, orvul megtámadta s tört ütött nemes szívébe.

E hirt kétkedő, remegő szívet fogadtuk, de fájdalom a hír megerősítést nyert. Kérdi, van-e szava a magyarnak, amely méltóan kifejezné határtalan fájdalmunkat és gyászunkat? Hiszen azon tör, amely az ő nemes szívét érte, a mi szívünket még jobban érinté.

Ezer éve, hogy hazánk szent földjét magunkénak valljuk, hej sok bánat, sok szomorúság és sok fájdalom érte e hazát.

Szent-István koronájával felszentelt Erzsébet nagy asszonyunk honszerelme oly magasan állott, hogy elmondhatjuk, miszerint hozzá hasonló királyné nem volt.

Most égő fájdalomunk sulya alatt megtörve siratjuk veszteségünket.

Ő, aki honért, királyért egyaránt élt, a magyar nemzetet ifjú korában megismerte, nyelvet megtanulva nemcsak, hogy megszerette, hanem annyira: minden bánatában és örömeiben egyformán osztozott.

Láttuk őt e nemzet nagyjainak koporsója mellett térdele imádkozni? Láttuk őt bánatos anyai fájdalommal 1000 éves ünnepünkön? Mily megelégedés, mily igazi anyai öröm sugárzott arcáról, amikor az őt igazan szerető magyar nemzet ajkáról hallotta:

Eljen a hon! Eljen a király! Eljen a királyasszony!

Mily nagy szeretettel vett körül bennünket, hogy gondoskodott rólunk, szabadságunkról, — arról igen, igen sokat beszélhetünk, erről beszél az egész haza. És az meghalt! Meghalt a királyunk, meghalt e hon édes anyja, nincs többé. Sirjál nemzetem, sirjál hazám, mert fájdalom nagy. Mi vár te rád? Ki fogja e földön pártodat? Lesz-e még Erzsébeted?

E nagy fájdalom s a gyásznak, a megpróbáltatásnak nehéz óráiban, most is te hozzád fordulunk mindenható Isten. Hallgasd meg könyörgésünket, adj felséges urunknak, királyunknak özegeti keserveiben, melyet a sors kérelhetetlen végezte reá mért, megnyugvást. Lekünk főhasza felszál a hozzád Atyánk, mindnyájuk szent atya. Kérünk, áld meg hazánkat, áld meg királyunkat!

Ezután *Majerszky Béla* főjegyző indítványozta, hogy a képviselő testület a szörnyű gyászeset alkalmából intézzen részvét-feliratot Ő felségéhez s juttassa azt el a vármegye alispánja által a szokott uton, a trón számolyához. Az indítványt a képviselőtestület egyhangulag elfogadta s *Kovács Gerő* indítványára a polgármester beszédét és a felirat szövegét a jegyzőkönyvbe fölvenni határozta.

A részvét-felirat így hangzik:

Felséges Császári és Apostoli Király,
Legkegyelmesebb Urunk!

Feljajdult az egész magyar nemzet azon villámcsapásként lesújtó váratlan és rettenetes hírre, hogy a haza édes Anyja, felséges királyasszonyunk Erzsébet, nincs többé!

Megszűnt dobogni a legnemesebb szív, felszállt az Egek Urához a legrágóbb lélek, itt hagyva bennünket: szerető, igaz gyermekeit, árva, vigasztalanul; itt hagyva bennünket azon mérhetetlen fájdalom, kínos és kétségbejöt tudattal, hogy a mai felvilágosodott és előre haladott korban akadt egy embernek született, de vadállattá aljasult teremtmény, ki átkos és gyilkos kezét Ő reá, a legártatlanabbra, a legjóságosabbra, a nők példányképre és legfelségesebbjeire emelni s mindnyájuk közös és féltett kincsétől, drága életétől megfosztani merté.

A véghetetlen nagy veszteség felett zokogva sirunk mi is, Nyiregyháza város közönsége, őszinte és bánatos szívvel siratjuk hazánk igazi és Anyját, védőangyalát mi is. Mely gyászunkban egymással versenyezve különféle módon igyekszünk Ő iránta érzett igaz kegyeletünknek adóját méltó módon leróvni mi is.

Ez uttal is igaz, részvétlő szívvel és alattvalói legmélyebb hódolattal gondolkunk Felséges Urunk Királyunk, a nemzet édes Atyjának és Felséges családjának mely fájdalomra; mi is módot keresünk annak enyhítése és vigasztalására.

De sajnos, hogy ez utóbbira úgy szóval, mint tettel képtelenek vagyunk s ennek keserű tudatában ahhoz, akitől minden vigasztalás származik: a Mindenhatóhoz, a magyarok Istenéhez fordulunk s bűző imáinkban esdve kérjük Őt, hogy adjon Felséges Urunknak és Felséges családjának lelki és testi erőt ezen újabb és legsúlyosabb megpróbáltatásnak elviselésére; áldja meg ezutánra különösen Felséges Urunknak drága életét bőséges áldásainak legjobbjával s engedje, hogy Felséges gyermekei, unokái és népei millióinak szeretetétől és hálájától körvegye — s ebben fájó szívére enyhülést találva — életének még hátralevő s még messzire nyúló részét övei s népei javára áldásos működésben s azon boldogító tudatban tölthesse be, hogy a jobb hazába költözött imádott lélek őrangyalak fog lebegni fölöttünk mindenha s az ő drága és örökre példányképpel szolgáló életének emléke élni fog minden időben, élni fog közöttünk mindaddig, míg a magyar hazának csak egy romlatlan igaz gyermeke leszen.

Gyász-istenitizteletek.

Erzsébet királyné bécsi temetése napján, szombaton, városunk templomában gyász-isteni tiszteletek voltak, melyeken az összes hatóságok: vármegye, város, a es. és kir. és m. kir. honvéd tisztikar, kir. törvénytörök, kir. járásbírószék, kir. pénzügyigazgatóság, posta és távirat, dohány felügyelőség és beváltó hivatal, továbbá a tanári és tanítói kar, az ipartestület zászló alatti stbbi résztvevtek.

A róm. kath. templomban d. e. 10 órakor volt a gyászmise, melyet *Verzár István* esperes celebrált fényes segédlettel.

11 órakor a gyászoló közönség a gör. kath. templomba vonult, hol *Fekete István* főesperes a gyászisteni tiszteletet teljesen magyar nyelven végezte.

Az ev. ref. templomban d. u. 3 órakor volt a gyászisteni tiszteleti óriási résztvevő közönség jelenlétében. Itt *dr. Bartók Jenő* tartotta a gyászbeszédet, előbb remek imát mondván. A mely tartalma gyászbeszéd hatalmas benyomást keltett. Isteni tisztelet közben az ev. ref. dallásaság énekelt gyász-dalokat.

Delután 4 órakor az ág. ev. templomban gyülekezett az ajtatos közönség, amelynek száma itt már oly nagy volt, hogy sokan kinnrekedtek. A templom belseje gyászzal volt borítva.

Az ősz *Bartholomaeidesz János* tb. főesperes megható imával nyitotta meg a gyászünnepélyt, melyet egész terjedelmében e számunk tárcza rovatában találunk meg t. olvasóink. A városi dalárda éneke után *Geduly Henrik* lelkes mondott gyászbeszédet,

mély megindulást keltve a gyülekezetben. A gyászisteni tiszteletet a dalárda éneke fejezte be.

A főgimnázium ifjusága e hó 17-dikén d. u. 5 órakor tartotta meg a főgimnáziumi diszteremben gyász-ünnepélyét, melyen a tanuló ifjuság kívül a tanári kar testületileg jelent meg.

Az ünnepélyt a dalkör nyitotta meg, amely után *Adorján Ferenc* vallástanár szép imát mondott.

Az ünnepi gyászbeszédet *Porubský Pál* tanár tartotta, megható szavakkal esztelvént az a nagy nemzeti veszteséget, mely hazánkat Erzsébet királyné halála állta érte, — s fölhitva az ifjuságot, hogy járuljon hozzá álléremmel annak a szobornak a költségeihez, melyet a nemzet, hallhatatlan emlékü királynéja emlékének állítani fog.

A gyászünnepélyt az iskolai énekkar fejezte be.

Az izraelita statusquó hitközség a szeptember 17-ére eső ünnep miatt ma, csütörtökön delelőt tartja gyász istenisztületét a következő sorrenddel: Szózat, éneklék az izr. elemi iskolás gyermekek és a templomi énekkar. 91. zsoldár, éneklék az egyházi énekkar. 49. zsoldár, Halotti ima, tartja Friedmann Károly főrabbi. Imá a halott lelki üdvéért, éneklék az egyházi énekkar. Hymnus.

A király köszönete.

Ő felsége a király az Erzsébet királyné elhunytá alkalmából nyilvánult részvétét a következő nyilatkozványt bocsátotta ki:

Népeimhez!

A legsúlyosabb, legkegyetlenebb megpróbáltatás ért Engem és Hazamat.

Hitvesem, trónom ékessége, hű társam, a ki életem legnehezebb óráiban vigaszom és támaszom volt, kibem többet veszítettem, mint azt kimondhatnám — nincs többé! Egy rettenetes végzet elragadta őt Tőlem és nepeimtől.

Egy gyilkos kéz, azon őrvjögő szenvedély eszköze, mely a fennálló társadalmi rend megsemmisítését célozza, a nők legneembesebbike ellen emelte törét és vak czéltalan gyűlölettel átdöfte azon szívet, mely gyűlöletet nem ismert és csak a jóért dobogott.

Azon határtalan fájdalom közepette, mely Engem és Hazamat ért, szemben ama hallatlan tettel, mely borzalomba ejti az egész művelt világot, mindenké előtt szeretett népeim hangja az, mely enyhíthető hat szívemig. Midőn az isteni végzés előtt, mely oly súlyos és felfoghatatlan csapást mért Reám, alázattal meghajlok, hálát kell adnom a Gondviselésnek azon nagy kincsért, melyet számomra fenntartott: a milliók azon szereteteért és hűségéért, mely a szenvedés órájában Engem és Családomat környez.

Közel és távol, fent és alant, nyilvánult a gyász és fájdalom az Istenben boldogult Császárné és Királynéért. Megható összhangban cseeng minden ajakról a panasz a pótolhatatlan veszteség felett, mint hű visszhangja annak, amit lelkemben érzek.

A mint En forrón szeretett hitvesem emlékezetét szentül őrzöm holtiglan, úgy népeim halála és tisztelete maradó emléket emel nekem minden időkre.

Sajgó szívem mélyéből köszönetet mondok mindenkinek az oadaó részvét ezen újabb zálogáért.

Midőn az ünnepi hangoknak, melyeknek ezen évet kisérni kellett volna, el kell némuítniok, szakszkodás és hű együttérzés és számtalan tanúságaira való visszaemlékezés, azon legbecesebb adomány marad számomra, melyet nekem népeim nyújthattak.

Fájdalmunk közössége újabb, benső köteleket fűz a trón és a haza közt. Népeim változhatatlan szeretete megerősít köteleisé-

gem nemcsak azon fokozott érzetében, hogy a reám bízott küldetésé! kitarcsak, hanem hanem megerősít egyszersmind a siker reményében.

Eszedem a Mindenhatóhoz, a ki oly nehezen sujtott, adjon még erőt, hogy véghez vihessen azt, amire bivatott vagyok. Imádkozom, áldja meg népeimet és világosítsa fel őket, hogy megtalálják a szeretet és egyetértés utját, amelyen viruljanak és boldogokká legyenek.

Kelt Schönbrunnban, 1898. évi szept. hó 16-án.

Ferenc József, s. k.

Hírek.

— **Erzsébet királyné szobra.** Az a mértelen fájdalom, amelylyel *Erzsébet* királyné váratlan erőszakos halála a magyar nemzetet betöltötte, csodával határos módon nyilvánult az elhunyt királyné emlékére emelendő szoborra önkénytelenül megindult adakozás eddigi eredményében. — Alig egy hét alatt *negyed millió* forint gyűlt össze, pedig a gyűjtés tulajdonképen még csak ezután következik. Minden jel oda mutat, hogy a magyar nemzet méltó emléket emel imádott királynéjának, kinek áldásos életét, e haza javára tett megbeszélhetlen szolgálatait legalább ily módon akarja a nemzet kegyelele meghálálni. Nyiregyháza a társadalmi gyűjtés vezetését, mint értesülünk, a nőegylet veszi kezébe. Szabolcsvármegye e hó 15-én tartott rendkívüli közgyűlésen 1000 forintot szavazott meg a szoborra. Nyiregyháza város képviselőtestülete pénteken délután tartandó rendkívüli közgyűlésen lesz hivatva a szoboralaphoz való hozzájárulás felett határozni. — A városi tanács javaslata az, hogy a város 1000 koronát adjon. Így gyűl össze, így jön létre az az emlék, amely hivatva lesz évszázadok hosszú folyamán át hirdetni az utókornak, s hirdetői a jelenben is a külföldnek, hogy akit a magyar szeret, azt igazán szereti!

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi miniszter *Fráter Anna* tanítónőt a kisvárdai állami elemi népiskolához tanítónővé nevezte ki.

— **Változás a helybeli róm. kath. iskolában.** Mult hó folyamán Irthing Imre pozsonyi tanítónővá választván meg, ennek következtében az iskolaszék *Görgey István* tanítót saját kérelmére, a fiu iskolába helyezte át s a leányiskolában megúrult állomást, nótanítónővel töltötte be. Ugyanis f. hó 11-én tartott gyűlésében számos pályázó közül *Orsovszky Mariska*, a szatmári tanítóképzőben jelesen képesített tanítónőt egyhangulag választotta meg.

— **Választás a városnál.** A Nyiregyháza városnál újonnan rendszerezett második aljegyzői állás — melynek javadalmazása 800 frt fizetés és 200 frt lakpénz. — e hó 29-én delelőtől 10 órakor fog választás útján betölteni. A pályázati kérvények szeptember 27-én déli 12 óráig adhatók be Szabolcsvármegye alispáni hivatalához.

— **Hymen. Kornis Géza** vármegyei t. főjegyző e hó 14-én eljegyezte Debreczenben nagyréthi *Darvas Gabriella* kisasszonyt.

— **Elvesztett a kaszinó.** Aki megtalálta volna netán uttalan utakon való bolyongása közben a nyiregyházi kaszinó egyesületet, kérjük szépen, sziveskedjék azt illő jutalom ellenében vagy a helygymiszternél, vagy a helybeli iparhatóságnál bejelenteni. Nem egyszer megmondották ennek a pórul jirt kaszinónak a szemébe az elmúlt évek közgyűlésein, hogy haladásának, életpályájának utja nem az igaz. Letért egy zökkenővel, itt-ott pocsetával is változatos dűlő útra, a melyen nemcsak a földelő veszedelme fenyegeti, hanem ki van téve annak is, hogy utjának végére, cölönjánk eléréséhez nem fog jutni soha. Ime az uttalan utakon való bolyongásnak beállott a szomorú kö etkezme-

nye. Nyoma veszett. Legutóljára szeptember 10-én látták. Azóta nincs sehol. Mondják, hogy helyén csakis egy ipartelep maradt, a mely nagyban dolgozik közfogyasztásra. Ezek után nem vagyunk képesek hirtelenében eldönteni, vajlon mi lesz előnyösebb? Az-e, ha az eltévedt kaszinó felfedezője, habár csak az ígért jutalom reményében is vissza hozza, az-e, ha engedni bolyongó utjára tovább? Mert a veszteséget, amely eltűnésével ért, nem igen éreztük. Még elvégre is senki és semmi sorsát el nem kerülheti! Melyeségek mély gyászra van ennek a lovasg, haládatos nemzetnek a nyiregyházi kaszinó eltűnését követő rettenetes nap óta.

A gyász, a keserv, a bánat befészkelte magát a magyar társadalom minden rendű és rangu tagjainak szívébe és lelkébe. Nemcsak halk, titkos sóhaj, vissza nem fojtható köny, és magasba törő ima fejezte ki a veszteségünk feletti m-grendülésünket, de házaink ormára gyászlobogót tűztünk, karjainkat gyászfátyollal vontuk be, s szívünk érzelmeit megörökítettük minden képzelhető módon. Mert jogunk és okunk van gyászolni. Tüntethetünk is a keseregésünkkel, amelynél igazabbat, melyebbet és őszintebbet még nem mutatott nemzet széles e világon? És mit tett a nyiregyházi kaszinó az országos gyász és keserű napjaiban? No hát Jánoska kizitte a gyászlobogót a kaszinó szegletére! Mert Jánoska igen tapintatos és okos ember. — Utasítás nélkül is tudja, hogy ha országos gyász nehezedik erre a mi szegény hazánkra, a gyászlobogót ki kell dugni, ott a szeglet fölötti lyukon. Hát még mi történt, miként vette ki a kaszinó a maga osztály részét a gyásznak külső kifejezésében? E! elvégre is Jánoska kidugta a gyászlobogót azon a bizonyos lyukon! De az istenért, hiszen Jánoska azt a saját elhatározásából eszékedte, tehát a kaszinó utasítása nélkül. Tudtunkkal pedig Jánoska nem jelent egyet a kaszinóval! Sőt aligha nem többet jelent, mert mint mondók Jánoska igen tapintatos, okos ember. Ime megtudta — olvasván estenként élete párjával a magára hagyott olvasó szobában az újságokat. — hogy minden testület, egyház, és a többi jogi személyek, sőt természetes személyek is künn hagyják 30 napot át a gyászlobogót. Kaptá tehát magát, és mind e mai napig ő sem vonta be azon a bizonyos lyukon, a kaszinó gyászlobogóját. E szerint az is a Jánoska érdeme, hogy a gyászlobogó még mindig künn van. Megszáll a kétely ördöge bennünket, s nem tartjuk kizártnak, hogy nem is azért maradt künn az a lobogó meg ma is, mert Jánoska — és nem a kaszinó — okos tapintatos ember, hanem azért, mert Jánoska lusta ember. Szerencsére tehát Jánoska a mellett, hogy okos és tapintatos, egyuttal lusta ember is. Ha országos gyász van, azonnal ott terem Jánoska okossága, és tapintatossága. Ha rendkívüli gyász van, segítségére siet a kaszinónak a Jánoska lustassága is. Kizitünk az előadottakból, hogy nem a kaszinó, de Jánoska kegyelele gyászolt a gyász lefolyt sötét napjaiban. Ámde az lehetetlen, hogy Magyarországon uri tagokból álló testület akadjon, amely kivonhatta volna magát az egész országnak szoktalanul egységes kegyelet nyilvánulásából! Epen azért állítjuk, hogy a nyiregyházi kaszinó eltűnt, nyomtalanul elveszett. Béke vele!

— **Hazajöttek a huszárok.** A Nyiregyháza államoszó 10-ik huszárezred az országos gyász miatt félbemaradt széppességi hadgyakorlatokról vasárnap állomas helyére visszakeresztelt. A hazaérkezett tisztikar kedden reggel 9 órakor jelent meg az Erzsébet királyné elhunytá alkalmából tartott gyászmisén a róm. kath. templomban.

— **A villamos vasutról.** Hogy lesz-e villamos vasut Nyiregyháza s mikor? — az volt a végét járó nyár egyik legérdekesebb kérdése. Két ajánlat is van a városnál. Az egyik a „Részvénytársaság villamos és közlekedési vállalatok számára” című budapesti cégé, amely a már meglévő villamvillagítási

teleppel kapcsolatban reményli a vasutat veszteség nélkül forgalomban tarthatni, — a másik a dr. Jarossy Sándoré, a tervezett „ártéri helyi érdekű vasut” előmunkálatainak engedélyesé, aki ezen vasutnak a villamos vasúthoz leendő összekötésével látja azt felépíthetőnek. — A két ajánlatban azonban a terület használati szerződés feltételeinek tárgyalására a képviselőtestület és a tanács kebleből kiküldött bizottság olyan feltételeket talált, amelyeket el nem fogadhatott, illetve nem talált olyan feltételeket, amelyeket beleilleszteni óhajtana, — mint ezt annak idején részletesen megírtuk. Ezenkívül azt kívánta a bizottság, hogy mind a két ajánlattevő egészítse ki már letett 5000 frt biztosítékát 20000 frtra. Az újabb ajánlatot s a 20000 frt-hoz hiányzó 15000 frtot e hó 15-ig kellett volna a két pályázónak beadni, illetve letenni. E határidőre azonban a bizottság kívánásának egyik pályázó sem tett eleget. Dr. Jarossy Sándor újabb 15 napi halasztást kért, a Reszvénytársaság pedig egy badványban bejelentette, hogy újabb ajánlatot adni nem hajlandó, már beadott ajánlata felett azonban a szóbeli tárgyalásba bebecsátkozni kész. A bizottság a héten kedden délután tartott ülésén abban állapodott meg, hogy a Reszvénytársasággal a szóbeli tárgyalásokba bebecsátkozik s a tárgyalásra határnapul október 4-ikét tűzte ki.

— A vármegyei virilisek névsora. A legtöbb adót fizető törvényhatósági bizottsági tagok 1899. évi névsorát az igazoló választmány összeállítván, a névjegyeket szeptember 19-től október 3-ig terjedő 15 nap alatt a vármegyháza előcsarnokában levő hirdetési táblára az érdekeltek által megtekinthető czéljából kifüggesztették. A netalán felszólalások kellő okmányokkal felszerelve ugyan ezen idő alatt az állandó bíráló választmányhoz benyújthatók.

— A gőzfürdő sorsa. Emeltük mult számunkban, hogy a gőzfürdőnek 6 évre leendő berbeadására kitűzött árjelítés eredménytelen maradt. Ezt a körülményt a város tanácsa azon javaslattal fogja a képviselőtestületnek bejelenteni, hogy bizza meg a város tanácsát, illetve polgármesteret, hogy egyezkedés útján igyekezzen alkalus és elfogadható bérletet keresni.

— A Nyiregyháza—vásáros-naményi h. é. vasut építési költségeihez leendő hozzájárulás dolgában a város képviselőtestületének pénzügyi és gazdasági szakosztálya tudvalevőleg azon javaslatot terjesztette a képviselőtestülethez, hogy a város a törzsrészenyekből 20.000 frt árát jegyezzen azzal a feltétellel, hogy a vasut részvénytársaság székhelye Nyiregyháza legyen, illetve még további 10.000, s így összesen 30.000 frtot az esetben, ha a vásártéren marha-rakodó állomás létesítetik. A képviselőtestület a pénteken délután tartandó rendkívüli közgyűlésen lesz hivatva e kérdés felett határozni.

— A debreczeni kerékpárverseny. Az országos gyász miatt e hó 18-áról, a mult vasárnapról elmaradt kerékpárversenyeket a debreczeni kerékpárügyet vezetősége október 2-ára tűzte ki. A versenyek, mint már közöltük, két részből állanak. Delelőtt futják meg a 30 kilométeres távversenyt, délután pedig a rövid távolságú pályaversenyeket. A délutáni versenyeket a Margit fürdő telepen levő pályán futják. A debreczeniek különösen a nyiregyházi kerékpározó és nem kerékpározó ismerőseikre számítanak, hogy a versenyekre nagyobb számmal mennek át.

— Segély a pátróhiaknak. A nagy-kállói szabotsegyei takarékpénztár igazgatósága a pátróhi nagy tűzvész első hírére, még az adakozásra való fölhívás publikálása előtt, 100 frtot szavazott meg dr. Bleuer Miklós vezérigazgató indítványára a tűzkárosultaknak s ez összeg, valamint a takarékpénztár személyzete által adományozott 5 frt elküldetett a vármegye alispánjához.

— Gyászrovat. Garay Gábor bánatos férj, úgy sajt, mint gyermekei: Gyula és

Margit, valamint nevelt leányuk Ilona, továbbá a megboldogult testvétei: Török József férjével Garay Mihályval, Török Viktoria, Török Julianna, valamint az összes rokonság nevében is szomorodott szívvvel jelenti, felelhetetlen jó felesége, édesanyjok, testvér és rokonnak Garay Gáborné szül. Török Katalinnak élete 48-ik, boldog házasságának 23-ik évében, folyó 1898. évi szeptember hó 19-én, délután 2 óraker hosszasan szenvedés után történt gyászosan elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó 1898. évi szeptember hó 21-én, d. u. 3 óraker fognak az ev. ref. vallás szertartása szerint a buza-utca 18-ik számú halottas házból, a vasut melletti sírkertben örök nyugalomra tétetni. Nyiregyháza, 1898. szeptember 20. Áldás és béke poraira!

— A szegényügy a képviselőtestület előtt. Az a sokat emleg tett, sokat hánytvetett szegényügy rendezése, a koldulás megszüntetése, végre a képviselőtestület elé kerül. A pénteken délután tartandó rendkívüli közgyűlés tárgysorozatóban legalább ez is szerepel. Igaz, hogy 16 más tárgy előzi meg ezt a nagy fontosságú és általános érdekű tárgyat, s így nincs kizárva a lehetősége annak, hogy nem is kerül rá a sor.

— Névváltoztatások. Hók János nyiregyházi lakos vezetéknevének „Hollósi”-ra, Pálnkovic László kisletai lakos vezetéknevének „Nádasi”-ra kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedtetett.

— Eladó zongora. Egy teljesen jó karban levő zongora, elköltözés miatt, jutányos áron eladó. Közélebbi czimmel szíveségből e lapok szerkesztősége szolgál.

— Ellenőrzési szemlék. Folyó évben az ellenőrzési szemlék a következők sorrendben fognak megtartatni: A cs. és kir. 65-ik hadkiegészítési parancsnokság részéről: Tisza-Lökön október hó 23. 24 és 25-én. Rakamazon október hó 27. 28 és 29-én. Nyiregyháza október hó 30. 31. november hó 1. és 2-án. Kemeccsén november hó 4. és 5-én. Kisvárdán november hó 7. 8. és 9-én. Mándokon november hó 10 és 11-én. — A cs. és kir. 5-dik hadkiegészítési parancsnokság részéről: Vaján okt. hó 18. és 19-én. Nyirbátorban okt. hó 21. és 22-én. Nagykállóban okt. hó 24., 25. és 26-án. Nyiracsádton okt. hó 29-én. — A m. kir. 12-ik honvédkiegészítési parancsnokság részéről: Nyirbátorban okt. hó 14., 15., 16., 17. és 18-án, Nagykállóban okt. hó 20., 21. és 22-én.

— A levelező lapok drágulása. Már régebben emeltük, hogy a koruany a levelezőlapok árát a nemzetközi postaegyezség értelmében fellemeli. Most — mint értesülünk — az áremelésre vonatkozó előmunkálatok már elkészültek, s e szerint a jövőben a levelezőlapok árának fölemeléséből származó többletet bizonyos, a postaszolgáltatásban föltétlenül szükséges reformok megvalósítására fordítják. — Az elkészült javaslatok szerint a levelezőlapok áremelése a kötelező korona számítás életbelépésekor lép érvénybe. Az új levelezőlapok gyártásához legközelebb hozzá is fognak.

— Tűz a legelőn. Hétfőn delelőtt fél 12 óraker meggyújtadt a tokaji kőut és a vasútvonal keresztezése környékén elterülő legelőn a tartós szárazság miatt kiszáradt gyepek s a tűz gyorsan terjedt szét a gyulékony avaron. Az égő legelő füstje belépszott a városba is, úgy hogy a tűzoltóság kivonult abban a hiedelemben, hogy valamelyik szélső utca házai égnék. A kivitt létrákra azonban természetesen nem volt szükség s földhányással, locsolással sikerült hamarosan gátat vetni a tűz nagyobb elterjedésének. A tűz talán gyermekek gondatlanságából származott, de nincs kizárva a lehetősége annak sem, hogy valamelyik vonat mozdonyából kihulló szikrák gyújtották fel a száraz fűvet.

— A vonat alá feküdt. Nagy István helybeli 25 éves nős csizmadia iparos a héten vég napot csinált magának. A beszedett szeszcsés italok nagy mennyisége következtében

olyan zajosn viselte magát az utcán, hogy a rendőrség vette pártfogása alá. Mikor aztán a rendőrségnél kijózanodott és hazabocsátották, minden valószínűség szerint a feletti elkésereedésében, hogy pár órát fogságban töltött el, a szent-mihályi utca végén a Kisvárad felé robogó 7 órai vonat elé feküdt. A vonat teljesen összeroncolta.

— A levelező lapok. A magán vállalatok által készített levelezőlapokra — mint lapunkat illetek helyről értesítik, — nem szabad lenyomni a M. kir. posta jelzést, pusztán ezen czimmel vezethető Levelező lap. Amelyekre már rá van nyomtatva a M. kir. posta jelzés, az áthuzandó, mert különben a posta nem kezbesíti.

Apróságok a hétről.

Az Erzsébet királyné megrázó tragédiája nyomán kélt gyász uralta az elmúlt napokat is.

Szombaton, temetése napján tartották meg a gyász-istenizeteleket.

Délelőtt tíz óraker a római katolikus, tízenegyker a görög katolikus, délután három óraker a református és negy óraker, a temetés órájában, a lutheránus templomban.

Megható és megkapó módon nyilvánult a részvet ezeken a legilletekesebb helyeken is. A templomok belseje fekete díszszel borítva mindenütt. A közönség gyászban, feketeben.

Az az hogy még sem egészen. Akadtak bizony néhányan, bár csak kevesen, akik a gyászért nem áldozhatták fel hiúságukat.

Pedig mennyire kírta a feketeségből az a néhány világos és virágos nő kalap! . . . Vagy talán épen ezt akarták?

A két katolikus templomban misét szolgáltatnak s általános jóleső felúnést keltett a görög katolikus templomban hallott magyar nyelvű mise.

Magyar mise a magyar királynéért!

A református templomban a szertartás puritan egyszerűsége s a tudós fiatal lelkes magas róplu imája és beszéde, a gyászszal bevont lutheránus templomban az agg Bartholomaeides János tb. főesperes gyönyörű imája és a fiatal Geduly Henrik lelkes tartalmas, szépen kidolgozott beszéde voltak maradandó hatással a templomok szorongásig megtöltő gyászos gyűlekezetre.

Csak épen az orgonista-kántorok nem tettek ki magukért.

Szokatlan ugyan, hogy a templomi dolgok újság-hasábkokon kerülnek bírálat alá, de a rendkívüli körülmények némi jogosultságot adnak a rendkívüliségekre is.

Nem régebben Rákosi Viktor a németalföldi királynő koronázásakor Amsterdamban jártában tapasztaltakról írva, megemlékezett arról, hogy a Neuwe Kerkeben az orgonaszó milyen hatással volt rá. Ott vette észre, hogy az orgonaszó mennyire megközelíti a zenészek által legmagasabb fonok állónak elismert emberi hangot.

Lehet hogy Rákosi Viktor is csak ekkor figyelte meg először életében az orgonát. Különbözt tudta volna, hogy az orgona az egyedüli hangszer, amelyen a szellő suhogástól a menydörgésig, a vidám kacagástól a búgó zokogásig mindent reprodukálhat egy ember, egy muzsikus. Minden orgona egy zeneker, kisebb, vagy nagyobb, aszerint ahány változata van.

És a nyiregyházi templomokban a mult szombaton vajmi kevés szerep jutott az orgonának.

A római katolikus és a lutheránus templomokban ugyan „kimenőre” hallatszott valami gyászinduló-féle, sőt az utóbbiban a rézsípek lát is engedték a ritka alkalmat a fasípoknak, — de ennyi volt az egész. No meg az, hogy az induló miatt rövid, szaka-

tott, az orgonák természetével össze nem egyeztethető, zongoraszerű hangok hallatszó-
tak. Pedig hát zongorázni és orgonázni az —
keltő!

E sorok írója szem- és fültanuja volt
egyszer annak, hogy egy falusi templomban
az orgonista könnyekre fakasztotta a hallgatóit
az orgona szavával.

Pedig az csak egy falusi templom volt
s a hallgatóság nem is gyász alkalomból,
hanem csupán azért gyűlt össze, hogy az
orgonát s az orgonistát meghallgassa.

Számot vetvén azzal, hogy olvasóink
milyen meleg érdeklődést tanúsítanak a nyir-
egyházi kerekpáregylet körüli levő három
tagjának élményei iránt, a következő részletek
közöljük a már ismertettek óta irrott
tudósításaikból:

Iglőfürdő, szeptember 13. Sokat fár-
adtunk, még többet izzadtunk, s igazat szólva,
eleget éhezünk is. A vidék szépségei azonban
feledtetik velünk fáradságainkat. Étvágyunk
kötő, alvásnak pompás, az időjárás felette
kedvező. Rozsnyó fürdőről reggel 6 órakor
indultunk át a Hnyilecezen, folytonos kapasz-
kodókön Iglőfürdő felé. Délután 3 óráig tartó
utunkon egy darab magunkkal hozott sajton
kívül egy erdőörmlő és a Hnyilecen levő
korszmában 2—6 pohár tej volt az ételünk.
Italunk a hegyekből csörgődző kristálytisza
patakocskák felsője víze. A meredek kapasz-
kodók miatt azt sajnáljuk, hogy miért nem
láttuk el gépjainkat a legkisebb, legfeljebb
53-as áttétellel! . . .

Ó Tatrafürdő, szeptember 15. Bejártuk
a Tatra fürdőket, a Husz-parkot, Barlang-
ligetet, Mátlárházát, Tatra-Lomnicot. Persze
volt részünk farszto utakban, de mindezt
feledtetik a remek vidék, ozondu levegő és
a kristálytisza, jéghideg üdítő ivóvíz. Ó-
Tatrafürdőre este 6 órakor érkezünk. Nem
sietünk, de így is megtettünk eddig 257 kilo-
méter utat. Holnap a Csorbai tóhoz indulunk.

Csorbai fürdő, szeptember 17. Reggel 1/2
tájban indultunk Ó-Tatrafürdőre. Ide csak
1/2-1-kor érkezünk, de utközben megtekint-
tük a szétszórt kisebb fürdőhelyeket, amelyek-
ben már alig 1—2 vendég lézeng. Délután
felmentünk a poprádi tóhoz is. Az időjárás
tisza, enyhe, némi északi széllel.

Liptó-Szt.-Miklós, szeptember 17. Ide
1/2-1-kor érkezünk, 1/2-3-kor indultunk Rózsá-
hegyre. A liptói utak kitűnő karban vannak,
bár helyi-közel kavicsosak és döcögősek.

Rózsáhegy, szeptember 17. Pontban 4
órákor érkezünk a legjobban kondícióban.
Azon gondolkozunk, hogy ne változtassunk-e
kitervezett utirányunkon, s ne válasszuk-e
inkább a Vág völgyét? A hegyekkel és kapasz-
kodókkal torkig vagyunk.

Rózsáhegy, szeptember 18. A tapasztal-
tak után hegyet látni igen, de mászni nem
óhajtván, elhatároztuk, hogy a Vág völgyén
haladunk tovább.

Zsolna, szeptember 18. Liptó utjai mintá-
szerűek s az itt-ott előforduló kisebb döcögők-
től eltekintve, pompásan kerekeshetők. A
megtett kilométerek ugyan nem állanak arány-
ban az eltöltött idővel, de célunk nem a
gyors haladás, hanem a vidék megtekintése.
A Vág völgye zúgó folyójával, jó karban
tartott útával, a vasuton folyton robogó
vonatokkal, erdődus magaslatival elragadó.
Nehéz a folyton változó panorámától meg-
válni. Trencsénig utunk irányáról tájékoztat-
tuk magunkat Rózsáhegyen, onnan is majd
csak elgazdunk valahogy. — Egészségünk
kitűnő.

Trencsén szeptember 19. Zsolnáról 77
kilométer ut megtétele után szerencsésen
megérkezünk Trencsénbe. Az ut minden
egyik szebb részleténél megálltunk, hogy a
gyönyörű vidéke alaposan szemügyre vet-
jük. Láttuk Fenyőházát, a távolból Türcz
Szt.-Márton, Rutkán a vasúti vendéglőben

ebédeltünk. Megnéztük a Vág völgyét Tren-
csén felé Őrész Óvár és Sztresznó várakat. Illa-
ván a fegyházak szemben levő vendéglőben
ebédeltünk. Itt a Baross Gábor sírhelyét
megtekintettük volna, ettől a szándékunktól
azonban elálltunk, restelkedvén uti öltönyeink-
ben a parkba bemenni. Trencsénjén csinos,
élénk város. Különösen vonzóvá teszi az
egyik szögletén emelkedő hegyen álló, hajdan
hires Csák Máté vára. Holnap egész nap itt
szándékozunk maradni, s felmegyünk a
várba is.

CSARNOK.

Ártatlanul elítélve.

Írta: gróf Tolstoj Leó.

(Vége)

Alig, hogy Akszanov a szavakat hal-
lotta, fölébredt benne az a gondolat, hogy
ez az ember gyilkolta meg a kereskedőt. —
Főlkelt és eltávozott. — Egész éjszaka nem
hunyt be szemét. Nagyon szomorú volt és
elhunyt idők képei vonultak el lelki szem-
előtt. Láta feleségét, amint kikísérte a kapu
elé, amikor utoljára vásárra ment. — Aztán
látta gyermekeit, olyan kicsikének, aminők
akkor voltak, az egyiket kis prémes bundá-
jában, a másikat az anyja emlőjén. A saját
képet is látta abból az időből, amikor fiatal
volt és vidám. — És visszagondolt arra a
helyre, ahol korbáccsal ütötték és vissza-
gondolt a népre, amely köröskörül állott és
a lánczokra és bilincsekre és huszonhat esz-
tendei rabására és vénségére. És mindez
ugy szorongatta a szívét, hogy legjobban
szeretett volna saját keze által rögtön meg-
halni.

— És mindez ennek a gazembernek
köszönhetem! gondolta magában.

És oly gyűlölséget érzett Makar Szem-
janov iránt, hogy vágyat érzett, hogy magát
megboszulja rajta, kerüljön bár életébe is.
Egész éjszaka imádkozott, de lelke nem tu-
dott csillapulni. — Napközben került Makar
Szemjanovot és nem miltatta egyetlen pillá-
ntásra sem.

Igy mult el két hét. Éjszaka Akszanov
nem tudott aludni és oly szomorúság fogta
el, hogy nem tudta, mit kezdjen.

Egyszer éjnek idején keresztülment a
rabok termén és látta, hogy egy szalmazsák
alól kihánytak földet. Megállott és jobban
oda nézett. Egyszerre csak előugrott a szal-
mazsák mögül Makar Szemjanov és ijedten
tekintett Akszanovra, aki tovább akart menni,
hogy Makart ne kelljen észrevennie. De Ma-
kar megfogta a kezét és azt mondta, hogy
a fal alatt átjárót ásott és hogy a kiasott
földet naponként kiviszi eszmaszárában, ami-
kor munkához vezetik őket.

— Hallgass csak, öreg, mondá, kivisz-
lek majd téged is. Ha elárulsz, halálra kor-
bácsolnak; de akkor te sem menekülsz, mert
agyonverlek.

Mikor Akszanov maga előtt látta ellen-
ségét, erőt vett rajta a düh és fölemelte
karját:

— Nem akarok innen kimenni és agyon-
verned sem kell többé, mert már rég agyon-
vertél. — Hogy följelentek-e vagy sem, azt
isten fogja megsugni nekem.

És mikor másnap a rabokat munkához
vitték, a katonák észrevették, hogy a rabok
közül valaki kihány földet. Kutatták a fog-
házban és fölledeztek a kiasott nyílást. A
felügyelő is eljött és nyomozta, ki a bűnös.
Mind azt mondta, hogy ártatlan. Akik tud-
ták a titkot, nem árulták el Makar. A fel-
ügyelő erre Akszanovhoz fordult.

— Te igazat beszélsz, öreg! Valld be
isten előtt, ki tetted?

Makar Semjanov ott állott, mintha semmi
sem történt volna és a felügyelőre nézett, de

Akszanovnak nem mert a szemébe nézni.
Akszanovnak reszketett az ujjai és az ajka és
sokáig nem tudott szólni. Azt gondolta magá-
ban: „Hallgassak, amikor ő okozta vesztemet?
Lakoljon, amiért annyit szenvedtem. De meg-
könnyebbül-e ezáltal szívem?” Es Makar Szem-
janovra nézett és így szólt:

— Nem láttam semmit és nem tudok
semmit.

És így nem lehetett kideríteni, hogy ki-
csoda ásta a nyílást.

Rákövetkező éjszaka, amikor Akszanov
a szalmazsákján feküdt és félig már el is
szunnyadt, hallotta, amint valaki közeledik
feléje és lefekszik lábaihoz. Oda nézett és a
félhomályban megpillantotta Makart. Aksza-
nov azt mondta:

— Mit akarsz? Hordd el magad, külön-
ben rögtön hívem a katonát.

Makar Szemjanov egészen közel hajolt
hozá és suttogott:

— Dimitrievics Iván, bocsáss meg!

Akszanov erre azt mondta!

— Mit bocsássak meg nekéd?

— En gyilkoltam meg a kereskedőt és én
csempésztem be a kését a táskádba. Téged is
meg akartalak ölni, de az udvar felől lármát
hallottam, tehát kíméltem az ablakon.

Akszanov hallgatott és nem tudta, mi-
t mondjon. Makar Szemjanov pedig letérdelt
és így szólt:

— Dimitrievics Iván, bocsáss meg, boc-
sáss meg, az isten is megáld. Megmondom,
hogy én gyilkoltam meg a kereskedőt és
téged szabadon fognak bocsátani. És mehetsz
majd haza!

Akszanov erre ezt felelte:

— Könnyen mondd ezt, de mennyit
kellett elszenvednem. Hová menjek? . . .
Féleségem meghalt, gyermekeim elfelejtettek;
kihez forduljak? . . .

Makar Szemjanov nem kelt fel, hanem
még jobban meggörnyedt és így szólt:

— Dimitrievics Iván, bocsáss meg! Ha
korbáccsal vertek volna, talán jobban érez-
tem volna magam, mint most, ha szemedbe
kell néznie. És te meg megszántál és nem
jelentettél föl. Bocsáss meg, a Jézus nevé-
ben! Bocsáss meg a nyomorultnak, a
gonoszoknak!

És sirni kezdett.

Mikor Akszanov ezt hallotta, maga is
sirni kezdett és azt mondta:

— Isten meg fog bocsátani; talán még
rosszabb vagyok, mint te.

És hirtelen könnyebbnek érezte szívét.
Nem vágyódott már családja után és nem ki-
vándorolt már ki a fogházból. Csak utolsó
órájára gondolt.

Makar Szemjanov azonban nem halla-
tott Akszanov szavaira, hanem a bírák előtt
megvallott mindent. És mikor Akszanovot
fölmentették, — már halott volt.

Különfélék.

Mesterséges ó-borok. Ebben a czimben
nem a mesterséges bor az újság, hanem az,
hogy a bort mesterségesen olyanná alakítják
át, mintha az a dedapánk gyermekkorából való
volna. És ez a különös. Míg az emberek egyre
azon vannak, hogy magukat fiatalítsák, hogy
az idő nyomait eltírtolják, elrejtsek arcukon,
addig a borokat, képeket és szobrokat a mult
idők patinájával akarják bevonní. Egy londoni
borkereskedőnek támadt az az eszméje, hogy
a boros palackokat porral és pókhálónal
vonatja be; ezek a preparált palackok rémi-
tően régieknek látszanak és azzal, aki belőlük
csak egy kis pohárkával is iszik, a sugestio
segítségével úgy megfordul a világ, mintha
valóságos hetven-nyolcvan esztendő bor-
t volt volna.

Mesterséges holdvilág. Rövid idővel ez-
előtt érdekes és fantasztikus világitással tettek
próbát a new-yorki Columbia könyvtárban.
Az óriási terem szabályos négyszög, fenn

azonban bolthajtásos mely kupolákban végződik. A hajtás közepén felfüggesztettek egy üres fagolyót, amelynek 2 $\frac{1}{16}$ méter az átmérője. Az egész homályos, fehér színre van festve. A terem négy sarkában 8 volta erejű villany-telepek vannak és a villanyos készülékek a sugarakat a fehér falömbre vetik. Ez által a golyó gyönyörű fényt kap és sugárai egyenletes, kellemes világosságot terjesztenek. A sajátos világítás nem romlja a szemet.

Brazília új fővárosa. A brazil kormány még 1891. évben elhatározta, hogy a birodalom székhelyét más, Rio de Janeironál egészségesebb és az ellenség támadásainak kevésbé kitélt helyre helyezni át. Evőből 1892. évi április 18-án a kormány 22 tagból álló bizottságot nevezett ki és megbízta, hogy egész Braziliában keressenek egy, a fővárosnak alkalmas helyet. Pár évi folytonos kutatás és tanulmányozás után végre a bizottság, melynek elnöke Cruls, a rio de janeiroi obszervatórium igazgatója volt, megszerkesztette jelentését és benyújtotta a kormánynak. E Jelentés szerint Brazília jövőd fővárosának 14.4000 □ kilométer területű lesz és Közép-Brazília fennföldjén, Sierra dos Pyreneos vidékén fekszik, ahol a Tocantín és a Paranaíba folyók erednek. A város körülbelül 1000 méter magasabban lesz és teljesen mentes a sárgalázttól. A sok folyó, mely e fensikből fakad, egy millió lakosság mellett minden egyes lélek részére 1000 liter friss, egészséges vizet biztosít. Az új fővárosból csak 18 óra alatt lehet vasutal elérni a legközelebbi kikötőt. Ez tekintélyes távolság, de épen e miatt választotta a kormány e helyet, miután emlékeztében van az a pusztítás, melyet 1893—4. években a De Mello és Saldanha tengernagyok parancsnoksága alatt állott rebellis flotta okozott.

Háborus ország. E század eleje óta Törökországot kivéve, Spanyolország hadakozott legtöbbet Európa összes országai között. Törökország a legutóbbi 98 év alatt nem kevesebb, mint 37 évben használta egy vagy más módon fegyvereit, de közvetlen azután Spanyolország következik 31 háborus évvel, mely számba a gyarmatháborúk nincsenek beleszámítva. 1800 óta Spanyolország kétszer viselt hadat Anglia, egyszer Portugál, kétszer Franciaország és háromszor Poroszország ellen. Két polgárháború és a karlista háborúk 8—9 évre terjednek. Poroszországnak csak 12 háborus éve volt e század eleje óta, Franciaországnak 27, Oroszországnak 24.

Nyakkendő-kézikönyve. Párisban 1828-ban egy könyv jelent meg, amelynek ez volt a címe: Nyakkendő-kézikönyve. Tökéletes utmutató a nyakkendő alakja, viselete és színe tekintetében. Nélkülözhetetlen könyv minden jó nevelésű embernek. A nyakkendő akkoriban talán még nagyobb szerepet játszott, mint most. Londonban egy Cravatiana című könyv jelent meg, amelynek szerzője azt bizonyította, hogy a nyakkendő-kötes terén az angolok az elsőség.

Nevezetes óra. A londoni Hampton-Courtban, abban a házban, ahol II. Vilmos aludt volt, egy hatalmas óra látható, amelyet 1660-ban készített Dan Quare. Ez az óra még most is a gépészet remekének tekinthető. Évenként csak egyszer kell fölhozni és a legnagyobb pontossággal jelzi az órákat és negyedeket. A minap hirtelen megállt, a mi palotában nagy izgatottságot keltett. Szerencsére azok a szakértők, akik tavaly a westminsteri órát is kijavították, a hampton-courti órát is kireperálták. Az órák véleménye szerint az óra még 200 évig is eljárhat.

A legnagyobb kaszárnya. A világ legnagyobb kaszárnyájával Varsó dicsekedhetik. A hatalmas épület 38.000 katonát, vagyis teljes két orosz hadtestet képes magába fogadni. Az utána következő kaszárnya Angliában Adlershottban van, mely csak valamiképp kisebb a varsóié. 1900 hektár területen fekszik. E

kaszárnya 1856-ban épült. Az utóbbi időben renoválták és több épületrészt kőből újbol építettek, ami az államnak közel 32 millió frankjába került. Az adlershotti kaszárnya rendes körülmények között körülbelül 20.000 embernek és 5000 tisztnek ad helyet.

A gépkocsik ellen. Trouville polgármestere nemrég elrendelte, hogy a gépkocsik csak óránként négy kilométernyi sebességgel haladhatnak. — Körülbelül ép oly szigorú Vízle polgármestere, aki elrendelte, hogy a gépkocsik a város belterületén csak oly lassan haladhatnak, mint egy lassan sétáló gyalogjáró. A polgármester urak, ugy látszik, nem rajonganak a gépkocsikért.

Gaszd koldus. Párisban a Palais Royal téren összegyűjtött egy hazaló, aki ceruzákat szokott árulni, ami azonban inkább ürügy volt a koldulásra. A kórházban aztán 300.000 frank értékű bankjegyeket és értékpapirokat találtak nála Libeau, így hívták az elhunytat, ugyancsak megörvendeztetni az örökösait.

Placzi árak.

— Szeptember 21. —

Buza	8.—	8.35.
Rozs	6.25	6.50.
Árpa	5.20	5.30.
Zab	4.80	5.—.
Tengeri	—	—.
Szaszly tiszt. feh.	5.80	7.20.
Szasz literenként		57.

Meghívó.

A nyiregyházi kereskedők társulata folyó évi szeptember hó 27-ikén délután 2 órakor tartja, a kölcsönös segélyző-egylet mint szövetkezet helyiségében

rendes közgyűlést,

melyre a társulati tagok ez uton is meghívotnak.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitót.
2. Titkári jelentés.
3. Számvizsgáló-bizottság jelentése és a választmány javaslata.
4. Előirányzat.
5. Választmány javaslata a tagdíjak leszállításáról.
6. Indítványok.

Nyiregyházán, 1898. szeptember 19-én.

Dr. Hoffmann Mór **Fest László**
titkár. elnök.

8982. K. 1898.

Árverési hirdetmény.

Nyiregyháza város tulajdonát képező Korona épületek alatt lévő II. számu s jelenleg Klein Adolf terménykereskedő által bérrel bolthelyiség a f. évi november hó 1-től kezdve három egymásután következő évre nyilvános árverésen bérbe fog adatni.

A városháza tanástermében tartandó nyilvános árverés határidejéül f. évi szept. hó 29-ik napjának d. e. 9 órája tűzetik ki.

Kikiáltási ár 250 frt évi bérösszeg. Bánópénz a kikiáltási ár 10%-a.

Az árverési feltételek a város aljegyzői hivatalában a hivatalos órák alatt megtekintethetők s másolatban kivehetők.

Kelt Nyiregyházán, 1898. szeptember 20.

Májerszky Béla,
h. polgármester.

K. 8856/1896. Nyiregyháza város tanácsa.

Arletjesi hirdetmény.

Nyiregyháza város tanácsa a vasúti állomásra vezető közúti közművelésitendő beton híd, valamint az ezen út két oldalán elhelyezendő beton csatorna, ugyszint a széna-tértől a színház melletti közben az Er folyóig fektetendő beton csatorna munkalatoakra zárt ajánlati verseny tárgyalást hirdet. Az ajánlatok alapjául szolgáló terv, előmért, költségvetés és vállalati feltételek a városi mérnöki hivatalnál a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Az arletjes alá eső munkalato összes költsége: I. Hidépítési munkalato 6127 frt 94 kr. II. Csatornázási munkalato 18983 frt 22 kr. Összesen: 25111 frt 16 kr. A teendő ajánlatok legkésőbb **f. évi szeptember hó 27-én déli 12 óráig** nyujtandók be a városi polgármesteri hivatalnak. Az ajánlattal 2512 frt bánópénz melléklendő készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban. Az ajánlat az egységárak %^o-os arányában teendő.

Későn beérkezett ajánlatok figyelembe nem vétetnek. Ajánlattevő ajánlatában kitenni tartozik, hogy a feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

Kelt Nyiregyházán, 1898. szeptember 14-én tartott városi tanács ülésből.

(2—2) **Májerszky Béla,** főjegyző.

8540. Tk.

1898.

Hirdetmény kivonat.

A nyiregyházi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Darvas István mint a bulyi kisedővoda alappénztára elnöké végrehajtatónak, Bartha János végrehajtatás szenedett ellen 300 frt tőke, ennek 1896. évi január hó 1. napjától folyó 7% kamatai 29 frt 40 kr. eddigi és 9 frt 23 krban ezennel megállapított jelenlegi s a még felmerülő költségek — továbbá Spitz Dávid végrehajtatónak 18 forint 67 $\frac{1}{2}$ kr. költség s a még felmerülő költségek behajtása iránt folyó végrehajtatási ügyben a bulyi 792. sz. tjkvben A. I. 1—9. sorsz. alatt foglalt szántó, kaszáló, irtás gyeptelep, és ezen lévő ház, közös udvar és közös legelőbeli illetőségéből álló s az özvegy Bartha Mihályné szül. Molnár Terézia özvegyi haszonélvezeti jogaival terhelt ingatlan, mely özvegyi haszonélvezeti jog az ingatlan az árverés után is megmarad 1628 frt becsértékben az 1898. évi november hó 30-án d. e. 9 órakor Buly község házánál megtartandó nyilvános árverésen becsáron alul is el fog adatni.

Az árverési feltételek következőleg állapítottak meg:

1. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.
2. Bánópénzűl a becsár 10%-a.

Kelt Nyiregyházán, a kir. törvszék tkvi osztályánál 1898. évi szeptember hó 7.

Borbély,
kir. tszéki bíró.

(61—1—1)

Egy bolt lakosztálylally együtt, vagy különkülön is, kiadó. Bővebbet a tulajdonos

55—3—3

Ferlicska Rudolf.